

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Pastorum Concionatorumque Instructio

Borromeo, Carlo

Coloniae, 1587

VD16 B 6753

Oratio In Concilio Provinciali I. Habita.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51263](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51263)

SEX CONCIONES SIVE ORATIONES, IN

sex Concilij Prouincialibus ab eodem
Illustrissimo & Reuerendissimo
Cardinale habitæ.

ORATIO IN CONCILIO PROVINCIALI I. HABITA.

DEI summo erga nos beneficio factū
est, Patres Reuerendissimi, vt Tri-
dentinum œcumenicum concilium,
triginta antè annis inchoatum, sed
variè intermissum, singulari Pij quar-
ti, Pont. Max. pietate, ac prudentia reuocatum, insigni
frequentiſſimorum patrum virtute, atque doctrina
superiore anno mirabiliter absolueretur. Quo in con-
cilio cum omnia præclare constituta sint, quæ ad ex-
plicandam fidei veritatem, & ad restituendam Ec-
clesiasticæ disciplinæ integritatem pertinebant, diui-
nitus profectò, Patres, illud decreuistis, vt conciliorū
prouincialium, quæ iam diu haberi desierant, vsus ali-
quando renouaretur, ex quo certissimum est, Chri-
stianam rempublicam vberimos salutis fructus esse
percepturam. Et quidem natura, & ratione ipsa du-
cimur, vt in grauioribus rebus deliberandis aliorum
consilia exquiramus: vel quòd cautior deliberatio est
si ad nostrum iudicium multorum sententia accesserit; vel quia apud illos, quibus consulere maxime cu-
rimus, maiorem auctoritatem, & pondus habet con-
sultatio,

Concilioꝝ
utilitas.

R

sultatio,

sultatio, in quam plures consenserint. Est huius in Ecclesia instituti auctor Christus Dominus, magistrique Apostoli: nam eius certa quidem sanè est illa promissio, cum suam opem, suumque auxilium, se denique ipsum, eiusmodi patrum conuentibus, rite celebratis, pollicetur, & desert. Vbi fuerint, inquit, duo, vel tres cōgregati in nomine meo, ibi ego sum in medio eorum: itemque, Si duo ex vobis consenserint super terram, de omni re, quamcumque perierint, fiet illis à patre meo. Apostoli autem & si doctore spiritu sancto uerem omnium rerum cognitionem singuli acceperant: tamen si quid grauius, publicè præsertim, agendum esset, hac consultandi ratione uti consueuerunt, quam ut cæteri etiam conseruarent, lege sanxerunt, ut bis in annos singulos concilia ab Episcopis haberentur. Innumerabiles deinceps sanctiones sunt constituta, decretaque promulgata & ab summis Pontificibus, & à concilijs tum œcumenicis, tum prouincialibus de retinenda, aut certè repetenda hac Synodorum consuetudine, quemadmodū temporū ratio postulabat. Atque utinam quæ à sanctissimis illis uiris culta, & posteritati ad salutem Ecclesie tradita ratio est prouincialium conciliorum, eam nos ad hanc diem piè constantēque retinuissimus; & quantum illi consilij, & uoluntatis ad prodendum posteris optimū institutū, tantum nos pietatis & diligentie ad tuendum adhibuissimus. Huius enim consuetudinis intermissio, difficile est dictu, quantas calamitates in Christianam rem publicam inuexerit: nam iudicij metu sublato, cum præ-

Synodorum
intermissio
multum
obfuit
Ecclesie.

ter
à D
tri
sue
igen
mor
liter
tum
ipfi
bis
ter
m
fin
ma
uin
ter
ter
tam
qu
ten
tan
tis
dat
sum
bis
num
huc
gub
chie
ryt

ter summum Romanum Pontificem nemo esset, qui à Dominicis gregis pastoribus depositi custodiam tritici dispensationem, vineæ cultum, & villicationis suæ functionem recognosceret, sortem cum fœnore exigeret, & à singulis gravissimi, multiplicisq; officij, more maiorum, rationem exposceret: tum miserabiliter prolapsa est institutio Ecclesiastica disciplina; tum, qui alios in officio continere debebant, maxime ipsi ab officij semita declinaverunt. Hic nota sunt vobis, Patres, Ecclesie Dei vulnera, qua libenter prætereo, quia sine acerbissimo doloris sensu nec à me commemorari, neque à vobis audiri posse existimo. Ergo singulari virtute, ac prudentia vestra gravissimis malis remedium inuentum est, hac renouatione provincialium conciliorum reliquū modò erat, vt sapienter excogitata medicina agrotis provinciis salutari-ter adhiberetur. Cui nos officio pro nostri Metropolitani muneris ratione, proq; amore in hanc urbem, quam apud nos, & pietatem parentis, & charitatem filie obtinere libentissime profitemur, si per debitam obedientiam licuisset, primo quoque tempore satisfacere studuissemus. Cum primum igitur huius rei data est facultas, eam illam summo studio amplexi sumus, eo animo, atque consilio, vt Deo auctore, vobis adiutoribus, obeundi muneris tarditatem actionum gravitate, & diligentia compensemus. Itaque hac omnes convenimus, vt ex hac quasi specula singularis provincie nostræ partibus circumspectis, Ezechielis Prophetae voce diuina admoniti, quod perijt requiramus, quod abiectum est reducamus, quod

confractum est alligemus, quod infirmum est consolidemus, quod pingue & forte custodiamus. Id omne, ut prestare possimus, petendum à Deo in primis est summis precibus, summaq; vite integritate & innocentia, atque in proximos charitate, ut nobis suo lumine praeluceat, consilia & actiones nostras sua gra-

In ipsa Synodo enitē nostrum, ut cuiusque conditio tulit, aut etas, aut labor, aut valetudo, aut itineris longitudo retardauit, filia ad publicā utilitatem dirigantur. quo minus in hunc locum frequentes ante statutum diem comeniremus, qua in re priuata commoda communi officio posthabuimus: sic ad ipsam consultādi, & decernendirationem curandum est, ut integram optimamq; mentem, ac voluntatem afferamus, vim publici muneris priuatis commodis anteponamus, eorum utilitati, quibus presumus, nō nostris rationibus seruiamus. Hoc sanē enim est, non quæ nostra, sed quæ Dei sunt, querere. Hoc munus pastoris, hoc ducis officium, hæ gubernatoris partes sunt, ut gregi, militibus, nauī potissimum prospiciant: nam subditorum salute præfecti incolumitas continetur. Et quia tria præcipue sunt, quæ ex Tridentini Concilij auctoritate in prouincialibus Concilijs agi, & conscribi oportet, ut delicta corrigantur, mores ad optimam disciplinam reuocentur, & tollantur, dirimanturq; controuersæ: primū illud erit iaciendum tamquam firmissimum totius ædificij fundamentum, ut omnibus, & singulis, quæ à sacro Tridentino concilio definita, ac statuta sunt, palam receptis, detestantes hereses omnes, quæ à sacris canonibus, concilijsq; œcumenicis, præsertim

Concilio-
rum Syno-
daliū tres
fines.

verò

verò Tridentino, damnata sunt, veram obedientiam summo Romano Pontifici spondeamus, fidemq; sine qua impossibile est placere Deo, ex prescripto eiusdem concilij, ac sanctissimi D.N. ratione & formula profiteamur: & ad eius in provincia nostra tuendam integritatem, id quod ad hanc diem nobis prestitisse videtur Dei benignitas, opportuna presidia, summamque diligentiam & vigilantiam pro locorum & temporum periculo adhibeamus. Deinde in delictis corrigendis illa nobis ineunda ratio est, ut pro vi & modo morborum, egrorumq; natura, medicinam accomodemus, nunc lenibus admonitionis & obiurgationis remedijs errata castigantes, nunc acriori curatione vtentes, demique exulceratis partibus ferrum & ignem admouentes, quemadmodum mali ratio, & contagionis periculum postulabit, memores semper nos esse patres, non dominos. Morum autem disciplinam facile restituemus, si qua ratione, quibus factis primùm constituta, diuq; conseruata est, eandem nos in restituenda adhibebimus, illorum vestigia persequentes, qui hanc bonorum amplitudinem nobis, Deo auctore, sua virtute pepererunt. Proponamus nobis quaeso, Patres, illorum vite sanctitatem, & in administratione sui officij sapientiam. Erant integri, casti, simplices, modesti, humiles, bene morati, in oratione, & lectione assidui, sui despicientes, in aliena salutis cura & cogitatione defixi, consilio, & opera benigni, hospitales, in domestico cultu & victu parci, in alios benefici & liberales. Erant vigilantes super gregibus suis, vineam Domini summa diligentia & labore

In delictorum correctione, qualis obseruanda ratio.

Morum disciplina, quomodo restituenda.

bore colentes, & custodientes. Pascebant assidue oves
 sibi commissas, triplici salutis cibo, verbo, exemplo, et
 sacramentis, memores quoque, & imitatores summi
 pastoris Christi, qui pro vniuerso grege suo sanguine
 & vitam profudit, ipsi pro suarum ouium incolumi-
 tate quemuis excipere laborem, subire omnes casus,
 omnem vim, atque iniuriam perferre, denique vt bo-
 nus ille pastor euangelicus, animam suam pro ouibus
 ponere non dubitabant, nullum inde huius vite fructum
 expectantes, vt maximos caelestis retributionis fru-
 ctus consequerentur. Hec si, vt debemus, Patres, an-
 te oculos habebimus, facile intelligemus, quid in re-
 stitutione Ecclesiastica disciplina nobis sit hoc tem-
 pore agendum. In quo illud etiam animaduertendum
 erit, vt, quemadmodum in conformanda, & consti-
 tuenda ecclesiastica ratione Christus Dominus ab ip-
 sis Apostolis, quos Christianae vite magistros esse vo-
 luerat, initium fecit: sic nos à nobis ipsis pastoribus
 quos viuendi exempla & praecepta alijs tradere oportet,
 in conformanda restituendaq; morum disciplina
 exordiamur. Hec officia si quo debemus studio praestiterimus,
 parui profecto negotij erit sedare controuersias,
 id quod nobis Tridentina synodus faciendum proposuit.
 Nam sublata cupiditate, quae est omnium radix, &
 semen dissensionum, facile praesentis temporis discordias
 componemus: nullumq; in posterum dissidendi
 locum cuiquam in prouincia nostra relinuemus. Quare
 ad piam hanc, necessariamque muneris nostri curam,
 ac diligentiam, Patres, toto pectore incumbamus:
 hoc acceptabili tempore, hac die salutis, quam
 fecit

Maiorū no-
 strorum in
 disciplina
 conseruan-
 da zelus.

Moribus
 emendatis
 controuersiae
 facilius se-
 dabuntur.

fecit Dominus, enit amur, vt, quantum consilio, opera actionibusq;, Spiritu sancto duce, & moderatore possumus, tantum ad constituendam communis prouinciae incolumitatem afferamus. Amplissima haec, & nobilissima ciuitas Mediolanensis charitatem & sapientiam vestram implorat: hanc singuli vniuscuiusque vestrum greges incredibiliter requirunt, tota prouinciare magis, quam voce deposcit. Hoc optimus & maximus rex Philippus, in cuius regia dignitate, vt verbo complectar, sacerdotalem animum licet agnoscere, hoc ceteri huius prouinciae principes, de populorum salute solliciti, à nobis desiderant, quorum studia atque officia non vereor ne nobis sanctisque huius synodi decretis semper adsint; eamque potestatem, quam à Deo acceperunt, ad Dei & cultum, & voluntatem libentissimè conferant. Postulat sacrosancta Tridentina synodus, vt ne tot, tantique labores, à sanctissimis patribus in ea suscepti, breui tempore intereant. Hoc vehementer expectat Pius Pontifex Maximus ex illo praesertim die, quo nos ab administratione consiliorum suorum, & procuratione Ecclesiae ad vos dimisit. Cui date quaeso, vt & profectio- nis nostrae, & vestrorum laborum vberes fructus deferre possim, praeclearas scilicet salutareq;, huius Concilij actiones. Hoc ipsum exigit vestra virtus, quã in publico orbis terrarum conuentu spectatam, & cognitam, nunc in vestrorum populorum vita, ac salute tuenda debetis exprimere. Hoc denique flagitat à nobis Christus Iesus, vt cõstet sibi ratio officij nostri erga oues, quas, precio sanguinis sui redemptas, nostrae fidei

prudentiæq; commendauit, & concredidit: ne quando sanguinem illarum de manu nostra requirat, si, quod Dei benignitas prohibeat, culpa, aut negligētia nostra eas diripi, aut dispelli patiemur.

ORATIO

Caroli Cardinalis Tit. S. Praxedis, & Archiepiscopi, habita in prouinciali Concilio II.

Ecclesiæ
Christi
afflictio.

ESI quod, duce spiritus sancto, à Tridentinis patribus decretum est, ut tertio quoque anno prouinciales Synodi habeantur, hæc causa, Patres Reuerendissimi, satis explorata est, & ea quidem iustissima, quam ob rem iam, tribus post primum nostrum congressum annis, huc iterum conueniremus: tamen si quis rem ipsam attentè intuetur facile animaduertet, hoc iterati concilij officium non solum Tridentino iussui debitum, verum etiam & tēporum conditioni, & pastorali nostro muneri, & mītijs, quæ proximo superiori concilio iecimus, consequens, ac planè necessarium. Iam cognoscitis, iam scitis, qua in perturbatione Reipubl. Christiana status versetur; quàm funesta hæresum faces in finitimis prouincijs iamdiu excitata, quàm turbulenti inde in Gallia motus, quàm multæ strages, quot pugna editæ sint. quid? quot templa vel augustissima diruta, delubra religiosissimis imaginibus, & signis, & ornamentis spoliata, vasa sacra erepta, reliquie sancto-

rum